

Overweging 24 augustus 2014

Je leven winnen

Lezingen: Jesaja 51, 1-6; Romeinen 11, 25-36; Matteus 16, 21-27.

Beste zusters en broeders op de weg van het geloof, het is heel verleidelijk om na de woorden van het evangelie over de religieuze betekenis ervan te spreken. Hoe we ons verliezen door het voor onszelf te houden en hoe we het winnen door Jezus te volgen en daarin zijn leven deelachtig te worden. Ons leven voor zijn leven, zijn leven voor ons eeuwig leven.

Hoe waar dit ook moge zijn, we ontkomen er niet aan de woorden van het evangelie ook letterlijk te verstaan en ze te associëren met de pijn en het verdriet van ons bestaan. Ons leven verliezen of dat van onze geliefden is de meest verdrietige ervaring in ons leven. Afscheid nemen, mensen achter laten is het moeilijkste dat er is. Het is niet eenvoudig om je van die betekenis los te maken.

Dat je om het leven te winnen afstand zou moeten doen van het kostbaarste dat je ontvangen hebt, is moeilijk te begrijpen, wanneer je gelooft dat God ons juist in dit leven heeft gewild.

Er zijn dus verschillende lagen waarop we de woorden van het evangelie kunnen verstaan. Maar we moeten ook rekening houden met de tijd en de omstandigheden waarin deze woorden zijn opgetekend. Tegen de tijd dat het Matteusevangelie zijn vorm krijgt is de tempel verwoest en zijn de tempelschatten naar Rome gevoerd. Er zijn al conflicten tussen de Jezusaanhangers, de toragetrouwe joden en degenen die een vreedzame verhouding met de Romeinen nastreven, eventueel door zich aan te passen. Paulus doelt daar ook op in zijn brief wanneer hij zegt dat de Christusgelovigen zich niet moeten laten voorstaan op hun geloof. En dat God ook trouw blijft aan het volk dat Hij het eerst in zijn verbond heeft betrokken. Het is een tijd van strijd en vervolging. Een tijd waarin het erop aan komt. Een tijd om te getuigen aan welke kant je staat. En dat gold voor alle Joodse gelovigen. Na enkele tientallen jaren zou het leiden tot de Joodse opstand onder Bar Kochba die door een aantal volgelingen voor de Messias werd gehouden. In deze tijd van urgentie vermaant Jezus zijn leerlingen en spoort hen aan een duidelijke keuze te maken.

In de Joodse traditie bestaan namelijk verschillenede gradaties van aanrekenbaarheid met betrekking tot het nalaten van het geven van getuigenis. Voor het ontkennen van de Godsnaam. In de privésfeer is het minder erg dan in het openbaar, aangezien het dan meer mensen ter ore komt. In tijden van vrede is het minder erg dan in tijden van onderdrukking. In zo'n situatie wordt door trouw aan het geloof de grootste eer aan de Naam gebracht en lijdt die bij ontkenning de meeste schade. Vandaar dat Jezus zo boos wordt op Petrus omdat deze Jezus tot een belangrijke overtreding van dit gebod aanzet.

In elk van de genoemde gevallen wendt een mens door ontkenning van de Naam zich af van de bron van het leven en daarmee van het leven zelf. Zoals de psalmist zegt: "zonder u is geen leven". Leven zonder God is in ballingschap zijn, in een land zonder water wonen, dan verdroogt de ziel die de zetel is van het leven met God.

Wie onder druk alleen zijn hachje wil redden, zal zichzelf en uiteindelijk ook zijn leven verliezen. En ook al verliest hij zijn leven niet letterlijk, dan nog moet hij zoveel van zichzelf prijsgeven, dat het zijn leven niet meer is.

In deze sfeer klinkt het "wie zijn leven wil bewaren, zal het verliezen, maar wie zijn leven geeft om Mij nentwil, zal het redden". Hierdoor plaatst de evangelist Jezus op één lijn met de Naam van God. Toch is het geen aansporing om je leven prijs te geven voor Jezus. De boodschap is eerder deze: wanneer je voor de keuze komt te staan, kies dan voor wat werkelijk van doorslaggevende betekenis is voor je leven. Doe je dat niet, dan verlies je langzaam maar zeker je leven. Zo'n keuze vraagt de moed om tegen de stroom in te zwemmen. Het vereist geloof in jezelf en in Degene die je in het leven heeft gewild. Zelfs al zou dat de uiterste consequentie vragen.

Maar het is niet zo dat we het martelaarschap zouden moeten opzoeken als iets dat op zich eervol is. Of als iets dat de weg naar het ware leven opent. Daar is het leven te kostbaar voor. Kiezen voor het leven is de eerste keuze. Het leven zelf is de weg naar het ware leven en daarin worden we voor genoeg uitdagingen en beproevingen gesteld.

Het is precies dit ons gegeven leven dat we ten volle moeten leven om het als een waarachtig leven te kunnen beleven. Met alles wat er zich in voordoet. Wat dat is, is voor ieder van ons verschillend. Voor Jezus is dat anders dan voor zijn leerlingen. Jezus moet zijn weg gaan om authentiek te kunnen leven. De leerlingen moeten hun weg gaan met wat zij op die weg tegenkomen. Van die weg mogen en kunnen we elkaar niet afhouden, zoals Petrus probeert bij Jezus.

Dat ieder zijn weg moet gaan, blijkt uit het antwoord dat Jezus aan Petrus geeft: "wie Mij wil volgen (in de authenticiteit van mijn leven, niet in de inhoud ervan), moet zijn kruis op zich nemen." Meestal legt men bij het lezen de nadruk op "kruis". Maar ik zeg "zijn" kruis op zich nemen zoals ook Jezus dat doet.

Wanneer Petrus Jezus daarvan wil afhouden, noemt Jezus hem "satan", dat is verleider, beproever.

Ook wij kennen die beproeving, wanneer we niet willen en kunnen accepteren wat er in ons leven gebeurt. Niet kunnen accepteren wie we zijn. Wanneer we ons leven niet op ons willen nemen en ons verzetten tegen hetgeen we niet kunnen en willen aanvaarden. Dit is zo begrijpelijk wanneer hetgeen ons overkomt haaks staat op wat we menen van ons leven te mogen verwachten. Ook al weten we diep van binnen dat we geen aanspraken op het leven kunnen doen gelden.

Het is echter in dat verzet dat we ons leven verliezen, in het niet willen en kunnen accepteren van wat onafwendbaar en onveranderlijk is. Ons leven brandt erin op. Wellicht herkent u het wel uit eigen ervaring. En als dat zo is, zult u ook herkennen dat we ons leven, hoe bedreigd ook, terugwinnen op het moment dat we ons overgeven aan wat is. In die overgave, dat ogenschijnlijk verliezen, herwinnen we ons leven. Hervinden, hoe tegenstrijdig dit ook lijkt, de regie, worden weer ons authentieke zelf.

In christelijke zin worden we wie we krachtens de doop zijn, in het volgen van Christus. Dat wil zeggen door te leven in zijn Geest. Niet door hetzelfde te doen, maar door in zijn Geest te doen wat ons te doen staat. We worden ons christelijk zelf door niet te leven voor onszelf alleen, maar door te leven in zijn Naam (wie zijn leven geeft om Mij nentwil zal het vinden). We stellen daarmee niet onszelf in het centrum van ons bestaan, maar Christus. We leven niet egocentrisch, maar Christocentrisch.

Ogenschijnlijk geven we daarmee ons persoonlijk leven op. En we voelen daarbij ook verzet om eraan toe te geven. Maar zodra we het doen, vinden we ons leven in

christelijke zin. En naar mijn idee ook in menselijke zin. We worden immers niet geboren tot een individueel bestaan, maar als medemens.

Dat is de betekenis van wie zijn leven verliest om mijnenwil. Dat kan onder zeer bepaalde omstandigheden betekenen dat je je leven offert. Maar in de dagdagelijkse betekenis van ons leven en in onze tijd en omgeving betekent het niet anders dan leven in zijn Naam.

Het is de erkenning dat de betekenis van ons persoonlijke leven niet gelegen is in onszelf. Het is gelegen in medemenselijkheid. We hoeven niet een ik te worden, want dat zijn we al, we mogen medemens en christen worden en daarmee krijgen we deel aan zijn leven, een leven dat staat in het teken van de uiteindelijkheid. Amen.